

Bruksela, 3 czerwca 2022 r.
(OR. en)

9826/22

RHJ 5

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Dotyczy: Stosunki z Jordanią
– Stanowisko Unii Europejskiej na czternaste posiedzenie Rady
Stowarzyszenia
(Amman, 2 czerwca 2022 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu stanowisko Unii Europejskiej na czternaste posiedzenie Rady Stowarzyszenia UE–Jordania.

14. POSIEDZENIE RADY STOWARZYSZENIA UE–JORDANIA (AMMAN, 2 CZERWCA 2022 R.)

Oświadczenie Unii Europejskiej

1. W związku z **czternastym posiedzeniem Rady Stowarzyszenia UE–Jordania** UE potwierdza swoje zobowiązanie na rzecz dalszego rozwijania silnego partnerstwa między UE a Jordanią. Strategiczne priorytety UE na rzecz demokratycznego, stabilniejszego, bardziej ekologicznego i zamożniejszego południowego sąsiedztwa zarysowano w zmienionej europejskiej polityce sąsiedztwa¹, konkluzjach Rady Europejskiej z 10–11 grudnia 2020 r.², programie na rzecz regionu śródziemnomorskiego – odnowionym partnerstwie z południowym sąsiedztwem z 9 lutego 2021 r. i kolejnych konkluzjach Rady z 16 kwietnia 2021 r.³

2. **Unię Europejską i Jordanię łączy silne wzajemne partnerstwo.** Świadczą o tym liczne spotkania, w tym na najwyższym szczeblu, między Jordanią a instytucjami Unii Europejskiej, które miały miejsce od czerwca 2019 r., dialogi na wysokim szczeblu w ramach forów wielostronnych i regionalnych, posiedzenie Komitetu Stowarzyszenia UE–Jordania w maju 2021 r. oraz posiedzenia podkomitetu w 2020 i 2021 r., jak również współprzewodniczenie Unii dla Śródziemnomorza, uwypuklające wzajemne korzyści z podtrzymywania naszego zaangażowania.

3. Priorytety partnerstwa zawierają cele nowego, ambitnego i innowacyjnego **programu na rzecz regionu śródziemnomorskiego**, określone we wspólnym komunikacie Komisji i Wysokiego Przedstawiciela w sprawie południowego sąsiedztwa. Program ten wspiera skuteczną i terminową realizację inicjatyw przewodnich planu gospodarczo-inwestycyjnego⁴, które wzmocnią partnerstwo UE z południowymi sąsiadami, w tym Jordanią, i pomogą chronić nasze wspólne dobra śródziemnomorskie. Nowy program oferuje możliwości nowych partnerstw na rzecz strategicznych priorytetów: ekologicznej i cyfrowej transformacji, które przyczynią się do zwiększenia zrównoważoności, odporności i dobrobytu.

¹ JOIN(2015) 50 final z 18 listopada 2015 r.

² Dok. EUCO 22/20.

³ JOIN(2021) 2 final.

⁴ Wspólny komunikat „Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem – Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego” – JOIN(2021)2 final z 9 lutego 2021 r.

4. Mając na celu dalsze zacieśnianie solidnych i wieloaspektowych relacji, priorytety partnerstwa wspierają wdrażanie układu o stowarzyszeniu UE–Jordania, który będzie wytyczał kierunek partnerstwa. **Priorytety partnerstwa UE–Jordania są wyrazem współodpowiedzialności i określają nasze obopólne cele w ramach wspólnego obszaru pokoju, demokracji i praw człowieka, praworządności, dobrobytu i stabilności.** Stanowią ramy naszego stałego i wzmocnionego zaangażowania politycznego i operacyjnego, a jednocześnie umożliwiają elastyczność w dostosowywaniu się do zmieniającej sytuacji.

5. W związku z tym UE i Jordania zobowiązują się do dalszego pogłębiania dialogu i współpracy w zakresie trzech **wzajemnie się wzmacniających celów odzwierciedlonych w priorytetach partnerstwa UE–Jordania na lata 2021–2027**: 1) wzmocnienie współpracy na rzecz stabilności i bezpieczeństwa w regionie, w tym przeciwdziałania terroryzmowi; 2) propagowanie zrównoważonej stabilności gospodarczej, ekologicznego, cyfrowego wzrostu, który sprzyja włączeniu społecznemu i opiera się na wiedzy; edukacji o wysokiej jakości oraz tworzenia godnych miejsc pracy; oraz 3) wzmocnienie dobrych rządów, praworządności, reformy demokratycznej i poszanowania praw człowieka. Współpraca będzie również dotyczyła szeregu **przekrojowych priorytetów**, takich jak migracja i mobilność, w tym dalszej realizacji partnerstwa na rzecz mobilności. UE w dalszym ciągu będzie priorytetowo traktować odbudowę po pandemii COVID-19 oraz gospodarcze, społeczne i polityczne włączenie grup szczególnie narażonych, młodzieży i kobiet w różne obszary zaangażowania we współpracę z Jordanią. W tym kontekście UE potwierdza swoje zobowiązanie do pomocy Jordani w zapewnianiu wsparcia dla uchodźców poszukujących ochrony w Jordani i we wzmacnianiu odporności tego kraju.

6. **Polityczne priorytety Unii Europejskiej na lata 2019–2024** (nowy program strategiczny Unii na lata 2019–2024⁵), które mają pomóc w sprostaniu najważniejszym wyzwaniom stojącym przed UE, obejmują przekształcenie UE w nowoczesną, neutralną dla klimatu, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę (Europejski Zielony Ład); migrację, przeprowadzenie transformacji cyfrowej poprzez inwestycje w przedsiębiorstwa, badania i innowacje; zacieśnienie stosunków UE z krajami sąsiadującymi i partnerami; oraz ochronę praw podstawowych i praworządności na całym świecie. Priorytety te będą również kształtować współpracę UE z Jordanią.

7. UE i Jordania będą rozwijać swoje partnerstwo. UE dostrzega, jak ważna jest realizacja programów reform politycznych i gospodarczych Jordanii zgodnie z zaleceniami Królewskiego Komitetu na rzecz Modernizacji Systemu Politycznego, Krajową wizją i strategią „Jordania 2025” i rządowym orientacyjnym programem wykonawczym na lata 2021–2024, i jest gotowa wspierać te działania.

⁵ Dok. EUCO 9/19 z 20 czerwca 2019 r.

8. Na **VI konferencji w Brukseli** 10 maja 2022 r. w sprawie przyszłości Syrii i regionu, której gospodarzem była Unia Europejska, UE ponownie wyraziła w imieniu społeczności międzynarodowej uznanie dla godnej pochwały hojności obywateli i władz Jordanii w zapewnianiu schronienia uchodźcom z Syrii. UE powtarza, że – zgodnie z prawem międzynarodowym i standardami ONZ – nie istnieją warunki umożliwiające bezpieczny, godny i dobrowolny powrót uchodźców. UE będzie dalej wspierać Jordanię w jej całościowym podejściu do kryzysu uchodźczego, z uwzględnieniem elementów wymiaru zewnętrznego określonych w komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie paktu o azylu i migracji⁶, oraz w maksymalizacji skutków, m.in. pod względem kluczowych wzajemnych zobowiązań podjętych w ramach tej i poprzednich konferencji. UE będzie też nadal pomagać Jordani w udzielaniu wsparcia dla uchodźców i szczególnie narażonych społeczności przyjmujących ubiegających się o ochronę i pomoc w Jordanii oraz we wzmacnianiu – w tym samym czasie – odporności i spójności społecznej Jordanii, w tym stałego zaangażowania w łagodzenie skutków pandemii COVID-19. UE i Jordania będą kontynuowały pracę na rzecz trwałych rozwiązań dla uchodźców i społeczności przyjmujących, m.in. poprzez dalsze wspieranie inkluzywnego podejścia do tworzenia polityki i programowania na szczeblu krajowym w odniesieniu do dostępu do miejsc pracy, usług socjalnych, edukacji, źródeł utrzymania i samodzielności. Naszym zdaniem pozwoli to na zastosowanie bardziej zrównoważonego, inkluzywnego podejścia i przyczyni się do zwiększenia odporności gospodarki i społeczeństwa.

9. NA V konferencji w 2021 r. w Brukseli społeczność międzynarodowa zobowiązała się przekazać 5,3 mld EUR z przeznaczeniem na rok 2021 i kolejne lata. Z tej kwoty 3,7 mld EUR zadeklarowała sama UE: 1,12 mld EUR – Komisja Europejska, a 2,6 mld EUR – państwa członkowskie UE. UE jako całość pozostaje największym darczyńcą, przekazując 24,9 mld EUR w postaci pomocy humanitarnej oraz pomocy na rzecz stabilizacji i odporności, które zostały wspólnie uruchomione od początku kryzysu w 2011 r. w celu zaradzenia jego skutkom. Od początku kryzysu w Syrii UE przeznaczyła prawie 3,5 mld EUR dla Jordanii, z czego 1,2 mld EUR w odpowiedzi na kryzys w Syrii, łącznie z pomocą humanitarną oraz wsparciem na rzecz odporności szczególnie narażonych społeczności przyjmujących i samych uchodźców z Syrii, w szczególności za pośrednictwem regionalnego funduszu powierniczego UE w odpowiedzi na kryzys w Syrii, oraz ok. 1,3 mld EUR w postaci pomocy dwustronnej.

10. UE nadal w pełni angażuje się w polityczne i finansowe wspieranie **Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Uchodźcom Palestyńskim (UNRWA)**, która ma kluczowe znaczenie dla reagowania na potrzeby uchodźców palestyńskich w zakresie rozwoju społecznego i ochrony. W tym względzie 17 listopada 2021 r. UE i UNRWA podpisały wspólną deklarację⁷. UE wysoko ceni rolę Jordanii w zapewnianiu trwałego wsparcia dla UNRWA oraz fakt, że przyjmuje ona uchodźców palestyńskich i udziela gościny siedzibie głównej UNRWA. UE odnotowuje również, że sytuacja uchodźców palestyńskich i samej UNRWA jest w dalszym ciągu trudna. UE uznaje i wysoko ceni kluczowy wkład Jordanii w utrzymanie bezpieczeństwa, stabilności i rozwoju w regionie, co zostało uwidocznione poprzez tradycyjne zaangażowanie tego kraju na rzecz procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie oraz wysiłki na rzecz złagodzenia humanitarnych skutków kryzysów w Syrii, Iraku i Libanie.

⁶ COM (2020) 609 final z 23 września 2020 r.

⁷ Wspólna deklaracja UE i UNRWA w sprawie wsparcia UE dla UNRWA (2021–2024).

11. UE wyraża uznanie dla działań Jordanii w zakresie zdrowia publicznego podejmowanych w odpowiedzi na COVID-19, w tym względem przyjętych przez Jordanię uchodźców. UE wspiera krajowy plan **gotowości i reagowania na COVID-19** w Jordanii, przyczyniający się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju poprzez wspieranie świadczenia wysokiej jakości, sprawiedliwych i przystępnych cenowo usług opieki zdrowotnej na rzecz uchodźców syryjskich i szczególnie narażonych Jordańczyków, i poprzez zapewnianie Ministerstwu Zdrowia pomocy w walce z pandemią. UE wspomagała Ministerstwo Zdrowia przy zamawianiu rutynowych szczepionek uodporniających dla 20 % ludności zamieszkującej Jordanię w 2021 r. UE wsparła zamówienia na 438 000 dawek szczepionek przeciwko COVID-19 za pośrednictwem programu COVAX finansowanego w ramach regionalnego funduszu powierniczego UE w odpowiedzi na kryzys w Syrii, dzięki czemu Jordania była jednym z pierwszych krajów na świecie, które zaczęły podawać uchodźcom szczepionkę przeciw COVID-19. **Aby pomóc Jordanii w radzeniu sobie ze skutkami pandemii**, UE udostępniła 418 mln EUR na rzecz reagowania kryzysowego, wzmocnienia systemu opieki zdrowotnej i łagodzenia skutków społeczno-gospodarczych. UE zachęca Jordanię, by wraz z poluzowaniem ograniczeń związanych z COVID-19 w sektorach gospodarczych szybko zniosła dekryty dotyczące obronności.

12. Jeśli chodzi o **agresję wojskową Rosji na Ukrainę**⁸, UE z całą mocą potępiła te niczym niesprowokowane i nieuzasadnione działania, rażąco naruszające prawo międzynarodowe i zasady Karty Narodów Zjednoczonych oraz zagrażające bezpieczeństwu i stabilności w Europie i na świecie. UE żąda, by Rosja niezwłocznie zaprzestała działań wojskowych i bezwarunkowo wycofała wszystkie siły i sprzęt wojskowy z całego terytorium Ukrainy oraz by w pełni respektowała integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy w ramach jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową. UE ubolewa nad tragicznymi stratami w ludziach i cierpieniem ludności spowodowanymi rosyjską agresją. Rosyjska agresja wojskowa na Ukrainę zmusiła miliony ludzi do ucieczki ze swoich domów.

12a. W tym kontekście UE z zadowoleniem przyjmuje poparcie Jordanii dla rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 2 marca 2022 r.⁹ i 24 marca 2022 r.¹⁰, w których wezwano Rosję do natychmiastowego zakończenia agresji wojskowej na Ukrainę i zaapelowano o zapewnienie ochrony ludności cywilnej i dostępu pomocy humanitarnej w Ukrainie. UE jest przekonana, że Jordania będzie nadal udzielać wsparcia w tym zakresie na forach wielostronnych i zachęca Jordanię do potępienia rosyjskiej agresji na Ukrainę.

13. UE jest zaniepokojona finansowaną przez państwo rosyjskie kampanią dezinformacyjną oraz zakrojonym na dużą skalę manipulowaniem informacjami, które to działania – poważnie zniekształcające fakty i nimi manipulujące – są wykorzystywane w celu uzasadnienia i wsparcia rosyjskiej agresji na Ukrainę, a także podważenia stanowiska UE w tej kwestii, i są skierowane do społeczeństw UE i krajów sąsiadujących. Ogromne zaniepokojenie budzi fakt, że prokremlowska fałszywa narracja jest intensywnie rozpowszechniana w mediach i sieciach społecznościowych w języku arabskim w całym regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, w tym w Jordanii. UE jest gotowa podzielić się z Jordanią i wszystkimi partnerami swoimi praktykami i wiedzą fachową w zakresie przeciwdziałania dezinformacji prokremlowskiej.

⁸ Dok. EUCO 18/22 z 24 lutego 2022 r. oraz dok. EUCO 1/22 z 25 marca 2022 r.

⁹ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ GA/12407 z 2 marca 2022 r.

¹⁰ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ GA/12411 z 24 marca 2022 r.

Zacieśnianie współpracy na rzecz stabilności i bezpieczeństwa w regionie, w tym zwalczania terroryzmu

14. UE ponownie wyraża uznanie dla Jordanii za aktywną rolę dyplomatyczną, w tym jej konstruktywne i skuteczne kontakty z **ONZ**, z korzyścią dla światowego dobra, multilateralizmu i ładu opartego na zasadach. UE i Jordania są solidnymi partnerami w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa i będą dążyć do pogłębienia współpracy w zakresie stabilności i bezpieczeństwa w regionie, w tym zwalczania terroryzmu.

15. UE wyraża uznanie dla konstruktywnej roli Jordanii jako współprzewodniczącej Unii dla Śródziemnomorza od 2012 r. UE i Jordania będą nadal konstruktywnie współpracować jako współprzewodniczący tej organizacji w celu wspierania silnego partnerstwa w całym regionie Morza Śródziemnego. Unia dla Śródziemnomorza pozwoliła zwiększyć poczucie współodpowiedzialności i opracować racjonalne rozwiązania dla wspólnych wyzwań, a także stworzyć wspólne możliwości w najważniejszych dziedzinach, takich jak środowisko i gospodarka wodna, tworzenie godnego zatrudnienia, włączanie młodzieży i upodmiotowienie kobiet.

16. UE uznaje **strategiczną rolę, jaką odgrywa Jordania w działaniach na rzecz zapewnienia stabilności w regionie**, i będzie nadal aktywnie koordynować działania z Jordanią w dążeniu do wypracowania sprawiedliwego i kompleksowego rozstrzygnięcia konfliktu izraelsko-palestyńskiego; rozstrzygnięcie takie oparte ma być na rozwiązaniu dwupaństwowym, które położy kres okupacji, zakładającym istnienie Państwa Izrael i niepodległego, demokratycznego, sąsiadującego z nim, suwerennego i funkcjonującego państwa Palestyna, i na współistnieniu obu tych państw obok siebie w pokoju i poczuciu bezpieczeństwa oraz w duchu wzajemnego uznawania, z Jerozolimą jako przyszłą stolicą obu państw. UE i jej państwa członkowskie będą nadal przestrzegać międzynarodowego porozumienia w sprawie Jerozolimy, zawartego w odpowiednich rezolucjach Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (RB ONZ), w tym rezolucji RB ONZ nr 478, dopóki kwestia ostatecznego statusu tego miasta nie zostanie rozstrzygnięta. UE przypomina o szczególnym znaczeniu miejsc świętych i stanowczo apeluje o utrzymanie *status quo* wprowadzonego w 1967 r. w odniesieniu do Al-Haram asz-Szarif / Wzgórza Świątynnego zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami i z poszanowaniem specjalnej roli Jordanii, które potwierdzono też w traktacie pokojowym między Izraelem a Jordanią z 1994 r.

16a. UE z zadowoleniem przyjmuje współpracę trójstronną między Jordanią, Egiptem i Irakiem oraz jej wkład w stabilność w regionie.

17. UE potwierdza konieczność znalezienia trwałego, wiarygodnego i inkluzywnego politycznego rozwiązania **kryzysu w Syrii**, zgodnie z komunikatem z Genewy i wszelkimi aspektami rezolucji RB ONZ nr 2254, i będzie nadal współpracować z Jordanią na rzecz wdrożenia tej rezolucji. 24 stycznia 2022 r. Rada do Spraw Zagranicznych UE powtórzyła, że normalizacja stosunków, zniesienie sankcji czy odbudowa nie będą możliwe, dopóki reżim syryjski nie zaangażuje się na rzecz politycznego rozwiązania konfliktu. UE w dalszym ciągu wzywa do przestrzegania porozumienia dotyczącego deeskalacji na północnym zachodzie i stabilności w południowej Syrii, co ma kluczowe znaczenie dla Jordanii, ochrony ludności cywilnej i niezakłóconego, bezpiecznego i stałego dostępu pomocy humanitarnej. UE apeluje również o stabilizację w północno-wschodniej Syrii i przypomina o swoim pełnym zaangażowaniu w zwalczanie odrodzenia się Daiszu poprzez działania światowej koalicji przeciwko Daiszowi. Ograniczenie przemocy pomoże wspierać prowadzony za pośrednictwem ONZ proces polityczny w Genewie z myślą o znalezieniu trwałego rozwiązania konfliktu. UE odnotowuje obawy Jordanii dotyczące bezpieczeństwa, zwłaszcza w odniesieniu do przemytu narkotyków. Jednocześnie UE w dalszym ciągu wspiera wysiłki specjalnego wysłannika ONZ Geira Pedersena, w tym zaproponowaną przez niego politykę „coś za coś”.

17a. Uznając prawo syryjskich uchodźców do bezpiecznego, dobrowolnego i godnego powrotu do swoich domów, gdy zostaną zapewnione warunki umożliwiające taki powrót, określone przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR), UE będzie nadal wspierać współpracę w regionie w interesie wszystkich Syryjczyków. UE odnotowuje, że na razie – ze względu na ciągle naruszanie międzynarodowego prawa humanitarnego i innych praw człowieka – takie warunki umożliwiające powrót uchodźców, zgodnie z prawem międzynarodowym, nie istnieją. UE docenia niesłychanie ważną rolę, jaką odgrywają Jordania i inne kraje przyjmujące syryjskich uchodźców, którzy uciekli przed konfliktem, i wyraża uznanie dla rządu i obywateli Jordanii, którzy od tylu lat życzliwie przyjmują i goszczą Syryjczyków. UE zachęca Jordanię, by w dalszym ciągu stosowała inkluzywne podejście przy przyjmowaniu uchodźców syryjskich.

18. UE odnotowuje, że Jordania jest nadal narażona na zagrożenia związane z **terroryzmem** i brutalnym ekstremizmem. UE z zadowoleniem odnotowuje wieloaspektowe podejście Jordanii, w tym zaangażowanie w światową koalicję przeciwko Daiszowi, który – choć utracił swój wymiar terytorialny – wciąż prowadzi działania w postaci rebelii w Iraku, Syrii oraz – poprzez swoje powiązania – w innych obszarach świata, w Afryce i Azji. UE docenia również rolę, jaką odgrywa Jordania w promowaniu w ramach ONZ idei zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi. UE wyraża uznanie dla Jordanii, w szczególności dla Jego Królewskiej Mości króla Abdullaha II, za inicjatywę nazywaną procesem z Akaby oraz jego zaangażowanie w ramach apelu o podjęcie działań w odpowiedzi na zamach w Christchurch. UE powtarza swoje stanowisko, że wszystkie środki zwalczania terroryzmu muszą być realizowane w pełnej zgodności z prawem międzynarodowym, w szczególności prawem międzynarodowym praw człowieka, prawem humanitarnym i międzynarodowym prawem uchodźczym¹¹.

¹¹ Konkluzje Rady z 15 czerwca 2020 r. w sprawie działań zewnętrznych UE w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi i brutalnemu ekstremizmowi oraz zwalczania tych zjawisk (dok. 8868/20).

19. UE i Jordania będą współdziałać na rzecz zapobiegania i **przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi**, w szczególności wśród młodzieży i dzieci. UE zachęca Jordanię do prowadzenia stałych działań służących zaradzeniu czynnikom przyczyniającym się do radykalizacji w odniesieniu do całego społeczeństwa. UE apeluje do Jordanii o wzmocnienie ram regulacyjnych i instytucjonalnych w celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk, tak by szybko zaradzić niedociągnięciom stwierdzonym przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) w październiku 2021 r. i przestrzegać standardów międzynarodowych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT). UE będzie dalej wspomagać Jordanię w tym zakresie oraz zapewniać pomoc techniczną i wiedzę fachową za pośrednictwem globalnego instrumentu na rzecz AML/CFT z myślą o szybkim usunięciu Jordanii z wykazu. UE zachęca władze Jordanii do zaangażowania się w negocjacje z Europolem w sprawie porozumienia roboczego w celu ułatwienia współpracy strukturalnej oraz do rozpoczęcia negocjacji z Komisją Europejską w sprawie umowy międzynarodowej umożliwiającej Europolowi i Jordanii wymianę danych osobowych.

20. UE jest zdecydowana zwiększyć wsparcie dla Jordanii we wszystkich kwestiach związanych z **zintegrowanym zarządzaniem granicami**, w tym z myślą o stabilizacji sytuacji na zewnętrznych granicach Jordanii i zwalczaniu regionalnego zagrożenia związanego z przemytem narkotyków, zgodnie z prawem międzynarodowym praw człowieka, prawem humanitarnym i międzynarodowym prawem uchodźczym. UE i Jordania będą dalej zacieśniać swoją współpracę w dziedzinie ochrony lotnictwa.

Propagowanie zrównoważonej stabilności gospodarczej, ekologicznego, cyfrowego wzrostu, który sprzyja włączeniu społecznemu i opiera się na wiedzy; edukacji o wysokiej jakości oraz tworzenia godnych miejsc pracy

21. **Pandemia COVID-19** spowodowała dodatkową presję na sektory ochrony zdrowia, kształcenia i gospodarki. UE będzie nadal współpracować z Jordanią w jej wysiłkach na rzecz odbudowy po kryzysie, kładąc nacisk na transformację ekologiczną i cyfrową, zwiększanie odporności i tworzenie dobrobytu i godnych miejsc pracy w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu. 16 lutego 2022 r. Komisja Europejska przyjęła decyzję wykonawczą uznającą wydawane przez Jordanię zaświadczenia o szczepieniu za równoważne oraz dołączającą ten kraj do unijnego systemu cyfrowych zaświadczeń COVID.

22. UE zachęca Jordanię do skutecznego wdrożenia reform gospodarczych i administracyjnych i przypomina o swoim wsparciu w tym względzie oraz gotowości do ścisłej współpracy z darczyńcami europejskimi i międzynarodowymi instytucjami finansowymi w celu lepszego skoordynowania i dostosowania zbiorowego wsparcia na rzecz Jordanii, tak by mogła ona planowo osiągnąć wymierne postępy w swoich priorytetach reformatorskich. Do tego celu należy również w pełni wykorzystać różne rodzaje możliwości wsparcia finansowego, jakie UE udostępnia swoim partnerom z sąsiedztwa.

23. UE zachęca Jordanię do wdrożenia – poprzez zwiększoną koordynację międzyresortową i przy stałym wsparciu ze strony UE – najpotrzebniejszych reform strukturalnych skupiających się na usprawnieniu świadczenia usług publicznych oraz zarządzania zasobami, rozliczalności i przejrzystości oraz na poprawie otoczenia biznesowego i inwestycyjnego i tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza dla młodzieży i kobiet, w tym w sektorach opartych na wiedzy. Zabezpieczenie społeczne, godne warunki pracy i płacy to podstawowe aspekty ochrony źródeł utrzymania oraz pobudzania sektora prywatnego i inwestycji; kwestie te należy odzwierciedlić w przyszłych nowelizacjach prawa pracy.

24. UE wyraża uznanie i poparcie dla inicjatyw na rzecz zwiększenia **uczestnictwa kobiet** w sferze publicznej – także w gospodarce i na scenie politycznej na szczeblu lokalnym i krajowym, w tym zwiększenia obecności kobiet wśród siły roboczej i decydentów, przyjmując do wiadomości wspólny komunikat dotyczący unijnego planu działania w sprawie równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych na okres 2021–2025¹². Działania te stanowią ważny krok w propagowaniu równości płci i mają szansę zwiększyć poziom działalności gospodarczej i przyczynić się do wzrostu gospodarczego Jordanii. UE odnotowuje szczególne znaczenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i pracy działaczy dla wspierania praw kobiet i promowania równości płci. UE z zadowoleniem przyjmuje krajową strategię Jordanii na rzecz kobiet na lata 2020–2025 i nowelizacje konstytucji z 2022 r. i zachęca Jordanię do czynienia dalszych postępów w zakresie równości praw, uczestnictwa kobiet w życiu gospodarczym i wzmocnienia ich pozycji społecznej. UE apeluje do Jordanii o podjęcie wysiłków na rzecz propagowania równości płci, w tym poprzez usprawnienie ram ustawodawczych, praktyczne wdrażanie przepisów krajowych, a także reformy rynku pracy eliminujące przeszkody w zatrudnianiu kobiet i młodzieży; UE jest też gotowa wspierać Jordanię w tych działaniach.

25. W związku z pomyślnym zrealizowaniem dwóch programów **pomocy makrofinansowej** (MFA) na rzecz Jordanii, przewidujących środki w wysokości 180 mln EUR i 200 mln EUR, które zostały w pełni wypłacone w latach, odpowiednio, 2015 i 2019, UE udostępniła w 2020 r. na rzecz Jordanii pomoc makrofinansową w wysokości 700 mln EUR. Kwota ta, obok już uzgodnionej pomocy makrofinansowej (MFA-III) w wysokości 500 mln EUR, obejmuje dodatkowe 200 mln EUR ze względu na pandemię COVID-19, jako część zwiększonego wsparcia UE dla Jordanii. Pierwsze dwie transze w wysokości 250 mln EUR zostały wypłacone w listopadzie 2020 r. i w lipcu 2021 r. Trzecia transza w wysokości 200 mln EUR będzie dostępna do kwietnia 2023 r. Pomoc makrofinansowa jest uzależniona od podjęcia szeregu reform strukturalnych w dziedzinie zarządzania finansami publicznymi, usług użyteczności publicznej, polityki społecznej i polityki rynku pracy oraz sprawowania rządów, które to reformy uzgodniono z władzami Jordanii w protokole ustaleń. Ważne jest, by zachęcać do reform, które zwiększą odporność gospodarki kraju i jej gotowość do sprostania stojącym przed nią wyzwaniom.

¹² Wspólny komunikat JOIN(2020) 17 final z 25 listopada 2020 r.

26. UE będzie w dalszym ciągu wspierać **wzmacnianie dwustronnych stosunków handlowych i inwestycyjnych** z Jordanią jako ważnego narzędzia dla inwestycji, wzrostu i tworzenia miejsc pracy. Unia będzie nadal wspierać Jordanię w jej staraniach o poprawę wyników eksportowych poprzez zwiększenie ogólnego potencjału eksportowego i konkurencyjności oraz osiągnięcie ściślejszej integracji z globalnymi łańcuchami wartości. Z myślą o tym UE będzie pomagać Jordani w jej staraniach, by wesprzeć producentów z tego państwa w spełnieniu określonych wymogów technicznych, sanitarnych i fitosanitarnych, co pozwoli podmiotom działającym na rynku pełniej wykorzystywać preferencyjny dostęp do rynku UE, z którego Jordania już korzysta. Przypominając o znaczeniu właściwego wdrożenia strefy wolnego handlu ustanowionej na mocy układu o stowarzyszeniu, w tym poprzez zapewnienie przejrzystego i przewidywalnego otoczenia regulacyjnego podmiotom gospodarczym, UE jest gotowa zbadać możliwości podjęcia dodatkowych kroków w celu wzajemnego ułatwienia handlu i inwestycji dwustronnych, w tym pogłębienia istniejącej strefy wolnego handlu.

27. UE wyraża uznanie dla Jordanii za wysiłki na rzecz ułatwienia uchodźcom legalnego dostępu do rynku pracy i uczestnictwa w tym rynku w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu i zachęca ją do kontynuowania tych działań. UE z zadowoleniem przyjmuje znaczne postępy poczynione poprzez rejestrację w 2021 r. rekordowej liczby 62 tysięcy zezwoleń na pracę dla syryjskich uchodźców i wzywa Jordanię do przeanalizowania możliwości otwarcia dodatkowych sektorów, by umożliwić uczestnictwo w rynku pracy, które byłoby obopólnie korzystne. UE zachęca też Jordanię do kontynuowania działań na rzecz ograniczania liczby uchodźców nieposiadających dokumentów. UE zachęca Jordanię do wzmożenia starań w celu dalszego wdrażania uproszczenia systemu regul pochodzenia, do nagłośnienia jego korzyści dla potencjalnych inwestorów w sektorze prywatnym oraz do podjęcia bardziej ogólnych inicjatyw na rzecz poprawy klimatu inwestycyjnego, co mogłoby również zapewnić dodatkowe korzyści dla gospodarki wykraczające poza inicjatywę w sprawie regul pochodzenia. UE jest gotowa nadal analizować, w ścisłej współpracy z władzami Jordanii, inne wymierne środki odpowiadające zatrudnieniu w związku z tym systemem, z uwzględnieniem sprawiedliwych warunków pracy.

28. UE będzie nadal udzielać wsparcia na rzecz polityk i programów mających na celu poprawę dostępu do i jakości **edukacji oraz kształcenia i szkolenia zawodowego, które odpowiadają potrzebom rynku pracy**, poprzez zwiększanie nacisku na myślenie analityczne, przedsiębiorczość, rozwój sektora prywatnego i nowe technologie, w szczególności z myślą o zwiększeniu szans zatrudnienia młodych ludzi.

29. W tym samym duchu będą realizowane zwiększona **mobilność studentów i pracowników**, jak również projekty budowania zdolności poprzez Erasmus + i inne programy. UE w szczególności z zadowoleniem przyjmuje sukcesy jordańskich uniwersytetów w zakresie komponentu programu Erasmus+ na okres do 2020 r. dotyczącego budowania zdolności i ma nadzieję na dobry poziom uczestnictwa w nowym programie począwszy od 2021 r., co stworzy też możliwości współpracy między jordańskimi i europejskimi organizacjami działającymi w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz organizacjami młodzieżowymi.

30. UE będzie nadal ściśle współpracować z Jordanią, by pomóc zapewnić, by wszystkie bez wyjątku dzieci – dziewczęta i chłopcy – mieszkające w tym kraju miały równe szanse na uczęszczanie do szkoły i otrzymanie podstawowej **edukacji o wysokiej jakości**. UE udzieliła istotnego wsparcia na budowę szkół, umożliwiając przyjęcie do szkół syryjskich uczniów w formalnym systemie edukacji oraz zatrudnienie i przeszkolenie nauczycieli. UE jest gotowa wspierać wysiłki na rzecz opracowania i unowocześnienia programu nauczania, w tym w świetle nowelizacji konstytucji, a w szczególności propagowania edukacji obywatelskiej dzieci, by przygotować je do bycia aktywnymi i odpowiedzialnymi obywatelami, tym samym wspierając wysiłki na rzecz zmodernizowania systemu politycznego Jordanii.

31. UE jest zdecydowana nadal wzmocnić integrowanie **badania i innowacji** z programami edukacji oraz kształcenia i szkolenia technicznego i zawodowego, a także z inwestycjami sektora publicznego i prywatnego. Zwiększenie współpracy między ośrodkami badań naukowych i innowacji oraz małymi i średnimi przedsiębiorstwami będzie miało korzystny wpływ na konkurencyjność Jordanii. UE zachęca Jordanię do skorzystania z wszystkich możliwości oferowanych przez program „Horyzont Europa” oraz inicjatywy w zakresie mobilności badawczej i partnerstw na rzecz badań, a także do przyłączenia się do unijnego programu „Kreatywna Europa”.

32. UE z zadowoleniem przyjmuje podpisanie 11 grudnia 2018 r. umowy o udziale Jordanii we wdrażaniu **partnerstwa w dziedzinie badań i innowacji w regionie Morza Śródziemnego (PRIMA)**, dzięki któremu Jordania może wprowadzić ambitny program wspólnie finansowanych badań w kluczowych obszarach gospodarki wodnej i jej związków z rolnictwem i produkcją żywności.

33. UE z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie Jordanii współpracą w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, w tym europejskiego systemu wspomagania satelitarne (*EGNOS*)/Galileo, i oczekuje rozpoczęcia negocjacji w sprawie rozszerzenia zasięgu systemu EGNOS na Jordanię i szerszej rozumiany region.

34. UE z zadowoleniem przyjmuje znaczne postępy poczynione przez Jordanię w realizowaniu jej ustalonego na poziomie krajowym wkładu. Zwalczanie zmiany klimatu pozostaje dla UE jednym z głównych priorytetów. Przyjęte dotychczas środki, w tym plan zielonego wzrostu, stanowią ważne kroki naprzód na drodze ku zrównoważonej gospodarce neutralnej dla klimatu. UE dąży do zintensyfikowania współpracy z Jordanią na rzecz przyspieszenia przejścia na czystą energię i pobudzania strategii ekologicznej odbudowy gospodarki. Priorytetami wspólnych działań w Jordanii będą: zwiększanie zdolności przystosowania się do zmiany klimatu oraz zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, a także walka z degradacją środowiska. UE pragnie kontynuować aktywną współpracę w dziedzinach energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej (dostosowaną do strategii Jordanii dla sektora energii na lata 2020–2030), wzajemnych połączeń sieci przesyłowych energii elektrycznej oraz w zakresie przejścia na bezpieczną i zrównoważoną gospodarkę niskoemisyjną. UE popiera zasobooszczędny wzrost, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i program **ekologicznego wzrostu gospodarczego** w Jordanii. UE wzmocni strategiczne zaangażowanie we współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi i sektorem prywatnym w celu wspierania rozwoju możliwości zrównoważonych inwestycji zgodnie z priorytetami krajowymi. UE będzie współpracować z Jordanią we wspieraniu innowacyjnych badań i opartych na wiedzy rozwiązań dotyczących przeciwdziałania zmianie klimatu, a także promowania przejścia na czystą, bezpieczną i zrównoważoną energię.

35. UE wspiera **uwzględnianie problematyki ochrony środowiska w głównych nurtach** sektorów rozwoju, w szczególności w zakresie zaopatrzenia w wodę, w tym oczyszczania ścieków oraz sieci wodociągowych, gospodarowania odpadami stałymi i zastosowań na rzecz zielonej energii. Uznając znaczenie bezpieczeństwa wodnego w Jordanii, UE przypomina o gotowości do współpracy z Jordanią w celu dalszej poprawy efektywności i zrównoważonego charakteru gospodarowania zasobami wodnymi, a tym samym o swoim wsparciu dla inicjatywy Drużyny Europy na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej, a w ramach tej inicjatywy – dla realizacji projektu odsalania i zaopatrywania w wodę Akaba–Amman (ang. *Aqaba-Amman Water Desalination and Conveyance* (AAWDC)). UE jest zadowolona z pozytywnego wyniku konferencji darczyńców z 31 marca 2022 r. dotyczącej tego projektu i, obok zadeklarowanego przy tej okazji wkładu, podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego wspierania tego projektu. W tym szczególnym kontekście UE zachęca do prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej poprzez kilka wcześniejszych lub równoległych reform sektorowych, które zapewnią skuteczność i rentowność projektu: remont krajowej sieci wodociągowej, reformę cen i reformę rolną, tak by ograniczyć ścieki, i jest gotowa pomóc w tych działaniach. UE potwierdza również swoje poparcie dla projektów regionalnych, które mogą również przynieść korzyści stronie palestyńskiej w duchu wspierania współpracy regionalnej (np. modernizacja mostu króla Husajna). UE z zadowoleniem przyjmuje również zgodę Jordanii na utworzenie „platformy inwestycyjnej UE–Jordania” – forum służącego do określania i przygotowywania przyszłych projektów inwestycyjnych, zgodnie z krajowymi priorytetami Jordanii i w koordynacji z darczyńcami dwustronnymi i wielostronnymi, co pozwoliłoby również Jordanii w pełni wykorzystać możliwości oferowane w ramach platformy inwestycyjnej dla krajów objętych polityką sąsiedztwa i nowego systemu gwarancji Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+).

Wzmocnienie dobrych rządów, praworządność, reforma demokratyczna i poszanowanie praw człowieka

36. Poszanowanie **zasad demokratycznych oraz podstawowych wolności i praw człowieka** stanowi jeden z zasadniczych filarów układu o stowarzyszeniu między UE a Jordanią. UE nadal wysoko ceni stały dialog na szczeblu politycznym i na szczeblu urzędników wyższego szczebla i będzie nadal zachęcać do wysiłków na rzecz propagowania praworządności, zwiększania przejrzystości oraz tworzenia skutecznych i rozliczalnych instytucji, i takie wysiłki wspierać, przy jednoczesnej ochronie i propagowaniu praw człowieka dla wszystkich. UE z zadowoleniem powitałaby dalszą współpracę z Jordanią w tym zakresie. UE wyraża uznanie dla obecnych wysiłków na rzecz promowania skutecznego, niezawisłego i sprawnie funkcjonującego systemu sądownictwa, które to wysiłki należy kontynuować; jednocześnie będzie nadal współpracować z Jordanią, aby zachęcić ją do rozszerzenia systemu pomocy prawnej, wspierając również rolę społeczeństwa obywatelskiego w tym systemie. UE będzie nadal wspierać Jordanię w realizacji jej strategii na rzecz reformy wymiaru sprawiedliwości, w tym poprzez propagowanie płaszczyzny porozumienia pomiędzy praworządnością a bezpieczeństwem, a także międzynarodowej współpracy sądowej. W związku z tym UE podkreśla, że należy zapewnić przejrzystość i gwarancje prawne na wszystkich etapach postępowań karnych, w tym w trybunałach bezpieczeństwa państwa, ale też wprowadzić gwarancje prawne w przypadku stosowania detencji administracyjnej; jednocześnie UE odnotowuje potrzebę ograniczenia stosowania tego rodzaju zatrzymania i zapewnienia nadzoru sądowego nad takimi przypadkami.

37. UE z zadowoleniem przyjmuje przedstawione przez przywódców Jordanii cele w zakresie **modernizacji politycznej, wzmocnienia roli parlamentu** i promowania **systemu partii politycznych** w tym kraju. W tym względzie UE z zadowoleniem przyjmuje zalecenia królewskiego komitetu ds. modernizacji systemu politycznego i jest gotowa w miarę możliwości wspierać ich wdrażanie. UE przywiązuje wagę do włączania młodzieży i kobiet w system polityczny i zachęca do dalszych wysiłków na rzecz zapewnienia instytucjom w pełni reprezentatywnego charakteru. UE odnotowuje znaczenie zaangażowania obywatelskiego i uczestnictwa w życiu politycznym i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje uchwalenie przepisów o partiach politycznych i ordynacji wyborczej i oczekuje na ich wdrożenie; UE jest gotowa wspierać programy edukacji obywatelskiej we współpracy z Ministerstwem Edukacji. UE przywiązuje wagę do ochrony wolności opinii, wypowiedzi, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń, a także do kluczowej roli mediów, niezależnych dziennikarzy i społeczeństwa obywatelskiego. UE zachęca również do zrewidowania odpowiednich ram prawnych, w tym zarządzeń o cyberprzestępczości i obronie, tak aby były one zgodne ze standardami międzynarodowymi, i jest gotowa wspierać to działanie.

37a. UE z zadowoleniem przyjmuje utworzenie komitetu ds. modernizacji sektora publicznego oraz ambitny harmonogram opracowania planu działania przed końcem czerwca 2022 r. UE zachęca do opracowania konkretnych działań na rzecz poprawy świadczenia usług publicznych, wydajnych i skutecznych instytucji publicznych oraz większego udziału społeczeństwa i jest gotowa wspierać to działanie. UE z zadowoleniem przyjmuje również toczący się dialog prowadzony przez władze Jordanii z odpowiednimi zainteresowanymi stronami na temat określenia obszarów wzrostu w wielu ważnych sektorach gospodarki z myślą o opracowaniu kompleksowego planu gospodarczego.

38. UE ponownie podkreśla, jak ważne jest zapewnienie społeczeństwu obywatelskiemu, mediom i dziennikarzom bezpiecznej i umożliwiającej działanie przestrzeni, zarówno w internecie, jak i poza nim, co może przyczynić się do rozwoju i modernizacji tego kraju, i zachęca Jordanię do przyjęcia solidnych ram prawnych w tym zakresie. Odnotowując zgłaszane wyzwania, przed którymi stoi społeczeństwo obywatelskie, UE zachęca do i wyraża zaangażowanie na rzecz wspierania prężnego społeczeństwa obywatelskiego jako wkładu w budowanie pokojowych, sprawiedliwych, integracyjnych i demokratycznych społeczeństw, a także wspierania świadczenia usług i podnoszenia świadomości na temat prowadzonych obecnie działań na rzecz modernizacji politycznej. UE rozumie uzasadnione obawy Jordanii związane z bezpieczeństwem i walką z terroryzmem, jednak nadal stoi na stanowisku, że najlepszym antidotum na radykalizację i brak stabilności jest otwarte, integracyjne i odporne społeczeństwo, w którym wszystkie prawa człowieka i podstawowe wolności są propagowane i chronione.

39. UE zachęca Jordanię do zaangażowania się w dalsze wzmocnianie jej ram prawnych, tak by uczynić je w pełni zgodnymi ze standardami konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, której Jordania jest stroną, także poprzez kryminalizowanie wszelkich form tortur i brutalnego traktowania. UE zachęca Jordanię do ratyfikowania protokołu fakultatywnego do konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, wzywa Jordanię do dalszego prowadzenia dochodzeń w sprawie wszystkich domniemanych przypadków stosowania tortur oraz do ścigania sprawców. UE wzywa ponadto Jordanię do wdrożenia zaleceń skierowanych do niej w ramach powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka.

40. UE zachęca Jordanię do poczynienia dalszych postępów na drodze do równości płci, zapewnienia kobietom i dziewczętom możliwości korzystania z pełni praw człowieka oraz wzmocnienia ich pozycji, a także do wyeliminowania przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć. W tym kontekście zachęcamy do zwrócenia szczególnej uwagi na dziecięce, wczesne i przymusowe małżeństwa, „pieczę ochronną”, dostęp kobiet do wymiaru sprawiedliwości oraz pełne wdrożenie ram prawnych chroniących korzystanie przez kobiety z praw człowieka oraz ofiary przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć. UE jest gotowa wspierać jordańską krajową strategię na rzecz kobiet i powiązany z nią krajowy plan działania na rzecz wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa.

41. UE wyraża uznanie dla wysiłków Jordanii na rzecz utrzymania pokojowego współistnienia wyznawców różnych religii i jest gotowa wspierać te wysiłki. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy mające na celu promowanie wielokulturowości i różnorodności kulturowej, które stanowiłyby również pozytywny przykład dla całego regionu.

42. Choć ostatnia egzekucja miała miejsce w marcu 2017 r., UE wyraża żal z powodu zaprzestania stosowania przez Jordanię w 2014 r. faktycznie obowiązującego moratorium na wykonywanie **kary śmierci** i apeluje do Jordanii, by przywróciła moratorium z myślą o ostatecznym zniesieniu kary śmierci.

43. UE oczekuje na rozpoczęcie przez Jordanię reformy jej ram prawnych i instytucjonalnych w odniesieniu do prawa do prywatności, będącego jednym z praw człowieka, oraz prawa do ochrony danych i jest gotowa wspierać to państwo w wysiłkach w tej dziedzinie.

Wdrażanie partnerstwa na rzecz mobilności między UE a Jordanią

44. Migracja i mobilność są zagadnieniami o charakterze przekrojowym w ramach współpracy między UE a Jordanią, w tym w kontekście zwalczania handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i nieletnimi znajdującymi się w szczególnie trudnej sytuacji. UE z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podejmowane w kontekście partnerstwa na rzecz mobilności i zachęca do aktywnego przeanalizowania możliwości dalszej współpracy w ramach tego partnerstwa. UE z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie w listopadzie 2016 r. rozmów dwustronnych w sprawie **ułatwień wizowych** oraz **readmisji** osób przebywających nielegalnie; jest gotowa czynić dalsze postępy w procesie negocjacji z myślą o wypracowaniu kompleksowego porozumienia.